

OBČINA RENČE-VOGRSKO

**ANALIZA O POLOŽAJU INVALIDOV
GLEDE NA STANDARDNA PRAVILA OZN O
IZENAČEVANJU MOŽNOSTI INVALIDOV V
OBČINI RENČE – VOGRSKO**

Bukovica, november 2013

KAZALO VSEBINE

UVOD	3
PREDSTAVITEV PROJEKTA »OBČINA PO MERI INVALIDOV«	5
FAZE PROJEKTA	6
DELOVNA SKUPINA IN PRIPRAVA ANALIZE	10
ANALIZA O POLOŽAJU INVALIDOV GLEDE NA STANDARDNA PRAVILA OZN O IZENAČEVANJU MOŽNOSTI INVALIDOV V OBČINI RENČE – VOGRSKO	11
OSVEŠČANJE.....	11
ZDRAVSTVENO VARSTVO.....	11
REHABILITACIJA.....	11
STROKOVNO – PODPORNE SLUŽBE	12
DOSTOPNOST	13
VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE	25
ZAPOSLOVANJE	26
FINANČNA POMOČ IN SOCIALNA VARNOST	27
DRUŽINSKO ŽIVLJENJE IN OSEBNA INTEGRITETA	27
KULTURA	29
REKREACIJA IN ŠPORT	29
RELIGIJA	30
INFORMIRANJE IN RAZISKOVANJE	30
OBLIKOVANJE IN NAČRTOVANJE POLITIKE	30
ZAKONODAJA	30
EKONOMSKA POLITIKA	31
KOORDINACIJA DELA	31
INVALIDSKE ORGANIZACIJE	31
USPOSABLJANJE STROKOVNEGA OSEBJA	31
NACIONALNI NADZOR IN OCENJEVANJE PROGRAMOV ZA INVALIDE V OKVIRU IZVAJANJA STANDARDNIH PRAVIL	32
TEHNIČNO IN GOSPODARSKO SODELOVANJE	32
MEDNARODNO SODELOVANJE	32
ZAKLJUČEK	33

UVOD

Analiza o položaju invalidov v občini Renče - Vogrsko temelji na upoštevanju standardnih pravil za izenačevanje možnosti invalidov. Standardna pravila OZN o izenačevanju možnosti invalidov je sprejela Generalna skupščina decembra 1993. Namen pravil je, da se zagotovi invalidnim osebam obeh spolov in v vseh starostih, da lahko kot državljani uveljavljajo enake pravice in obveznosti kot drugi. Standardna pravila niso zakonsko zavezujoča, so politično moralna zaveza, ki so jo sprejele članice mednarodne skupnosti. V vseh družbah sveta in pri nas še vedno obstajajo ovire, ki preprečujejo invalidom, da bi uveljavili svoje potrebe in jim omogočili vključevanje v aktivnost njihovih družb. Dejansko gre za to, kako neka družba (država), ki je odgovorna za to, da sprejema ustrezne ukrepe, s katerimi odstranujemo takšne ovire, v praksi to izvaja. Pri tem imajo občine kot lokalne družbene skupnosti pomembno vlogo. Občina je skupnost, v kateri živijo invalidi, ki imajo željo in pravico v njej živeti in biti po svojih zmožnostih enakopravni soustvarjalci družbenega, političnega, kulturnega in verskega življenja. Njihova prizadevanja morajo biti podprta s strani lokalne skupnosti kot tudi s strani vseh družbenih služb, šolstva, zdravstva, zaposlovanja in socialnih služb.

Dejavnost družbenih služb je že zasnovana tako, da naj bi bila dostopna vsem prebivalcem, tudi invalidom. V praksi zaradi raznih okoliščin ni vedno tako, zato se akterji na področju invalidnega varstva zavzemajo za izenačevanje možnosti vseh v družbeni skupnosti. Izraz izenačevanje možnosti pomeni proces, preko katerega so različni sistemi, družbe in okolja, kot so javne službe, razne družbene aktivnosti, vse vrste informacij in dokumentacije, dostopne vsem, tudi invalidom. Ker iz enakih pravic, enakih možnosti, izhajajo enake obveznosti, tudi za invalide, imajo v danih okvirih le-ti enake obveznosti in odgovornosti kot drugi člani iste družbene skupnosti. Z doseganjem pravičnih enakih možnosti morajo družbe povečati svoja pričakovanja in zahteve do invalidov. Kot del procesa je potrebno invalidom zagotoviti pomoč pri prevzemanju vseh odgovornosti, ki jo kot enakopravni člani družbe imajo, hkrati pa jih integrirati v vse pore svojega življenja.

Država je dolžna z ustrezno zakonodajo v okviru standardnih pravil za izenačevanje možnosti invalidov zagotoviti osnove za izenačevanje možnosti invalidov. Lokalne skupnosti sodelujejo tako, da se seznanijo s kompleksno invalidsko problematiko. Dejstvo je, da so invalidi bili, so in bodo vedno med nami. Potrebe teh ljudi so v večini enake kot jih imamo vsi ljudje, le zmožnosti za zagotovitev potreb se razlikujejo, so zahtevnejše. Predstavniki lokalnih skupnosti morajo poznati specifične težave invalidov ter možnosti, kako jih reševati. Pri tem jim morajo biti v pomoč strokovne službe družbenih dejavnosti pri zagotavljanju zdravstvenega varstva, odpravljanju grajenih ovir, vključevanju v delo, kulturno in športno življenje in pri zadovoljevanju duhovnih potreb. V tem procesu je pričakovati vzajemno medsebojno sodelovanje.

Analiza stanja o položaju invalidov v občini Renče - Vogrsko skuša zajeti celotno podobo stanja z namenom narediti načrt dela, ki bo v prihodnosti zagotavljal še kvalitetnejše izenačevanje možnosti invalidov. Osredotočena je na najbolj pereča področja, skladno s potrebami jo bo potrebno nujno kdaj dopolniti.

Pri prvi pripravi analize je bila skrb namenjena raznolikosti težav, ki nastopajo pri različnih vrstah invalidnosti. To se je upoštevalo pri predlogih rešitev in izbiri načinov.

K pripravi analize so bili pritegnjene vse zainteresirane javnosti v lokalni skupnosti in širše, da bi se zagotovile možnosti, da se izpostavi kar največ informacij in indikatorjev, ki bodo osnova za pripravo celovitega načrta. S povezavo vseh subjektov, in sicer od države, njenih institucij, lokalne skupnosti do invalidov in invalidskih organizacij se bo prišlo do celovitih informacij, ki bodo omogočale najboljše rešitve v občini, v skladu s potrebami in možnostmi za financiranje le-teh.

PREDSTAVITEV PROJEKTA »OBČINA PO MERI INVALIDOV«

Listino "Občina po meri invalidov", ki jo vsako leto ob mednarodnem dnevu invalidov (3. decembra) podeljuje Zveza delovnih invalidov Slovenije (v nadaljevanju: ZDIS), je prva prejela že leta 2003 Občina Ajdovščina, naslednje leto jo je prejela Mestna občina Velenje, v letu 2005 sta jo prejeli dve občini, in sicer Občina Trbovlje in Občina Radovljica, v letu 2006 pa še Občina Hrastnik in leta 2007 Občina Radlje ob Dravi. Nato so jo leta 2008 prejele Občina Rogaška Slatina in Občina Zagorje ob Savi, leta 2009 Mestna občina Ljubljana, leta 2010 Občina Zreče in Mestna občina Maribor, leta 2012 pa Mestna občina Nova Gorica.

Gre za izraz priznanja lokalni skupnosti oziroma občini, da je dejansko odgovorna za čim bolj kvalitetno življenje invalidov, da je s svojim dosedanjim konkretnim delom to potrdila ter se s konkretnim programom in dogovorom zavezala za ustvarjanje novih možnosti za socialno vključenost in nediskriminacijo invalidov.

Projekt "Občina po meri invalidov" je Zveza delovnih invalidov Slovenije oblikovala z namenom, da bi še v večji meri vzpodbudilo lokalne skupnosti k načrtnim in trajnim aktivnostim za doseganje večje kvalitete življenja oseb s posebnimi potrebami oziroma invalidov v njihovem okolju, za socialno vključenost invalidov in njihovo sodelovanje v družbenem življenju kraja.

Zveza delovnih invalidov Slovenije razvija projekt "Občina po meri invalidov" skladno s svojim statusom reprezentativne invalidske organizacije, poslanstvom, cilji in nalogami. Ob tem upošteva Madridsko deklaracijo in Standardna pravila o izenačevanju možnosti invalidov, zlasti v duhu Agende 22. Poleg tega ga razvija v prepričanju, da tako daje svoj prispevek k temu, da bo tudi država Slovenija še nadalje ustvarjala možnosti, da bodo invalidi uživali vse pravice človeka in državljana, priznane v mednarodnih dokumentih in Ustavi Republike Slovenije.

Gre za zelo zahteven projekt, ki občino kot lokalno samoupravno skupnost spodbuja in uveljavi tako, da se na svoj način odziva na potrebe in interese vseh občanov, torej tudi tistih, s t. i. posebnimi potrebami; ki v skrbi za čim bolj kvalitetno skupno življenje upošteva različnost njihovih potreb in možnosti; ki povezuje dejavnost in odgovornost različnih javnih služb v občini, in ki daje civilni družbi možnost, da uveljavi svojo vlogo in aktivira svoje člane, torej tudi invalide.

Ta projekt je izoblikovala ZDIS na osnovi pobud svojega članstva in je njegova nosilka. Njegova realizacija je pomembna za vse invalide v občini, saj vzpodbuja povezovanje vseh invalidov oziroma invalidskih organizacij na lokalni ravni k delovanju preko akcijskega načrta občine in župana.

Projekt je doživel tudi uspešno predstavitev v tujini, v domovini pa je projekt dobitnik nagrade Odbora Sklada pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve za nagrajevanje inovacij na področju usposabljanja, življenja in dela invalidov za leto 2005.

Projekt »Občina po meri invalidov« je pozitivno mnenje podelila Socialna zbornica Slovenije. Poleg nje pa so projekt s pisnim podpornim mnenjem podprli Nacionalni svet invalidskih organizacij, Skupnost slovenskih občin, Občina Ajdovščina, Mestna občina Velenje in Mednarodna organizacija telesnih invalidov FIMITIC.

KRITERIJI ZA PRIDOBITEV LISTINE »OBČINA PO MERI INVALIDOV«

Postopek pridobivanja listine se prične z občinsko okroglo mizo v organizaciji lokalnega društva invalidov skupaj z ostalimi invalidskimi organizacijami in lokalno skupnostjo z odgovornimi predstavniki, ki se srečujejo s problematiko invalidov.

Listino lahko pridobi občina, ki izpolnjuje pogoje in kriterije iz Pravidnika ZDIS o podelitvi listine "OBČINA PO MERI INVALIDOV":

- da je bila izvedena okrogla miza v organizaciji društva invalidov / občine z odgovornimi predstavniki javnosti, ki se srečujejo s problematiko invalidov in invalidskimi organizacijami, ki delujejo na območju občine,
- da je župan soglašal z vključitvijo v projekt "Občina po meri invalidov" in sprejel odgovornost za izvedbo projekta v njegovem mandatnem obdobju,
- da je župan / občinski svet imenoval posebno delovno skupino, v katero so bili enakopravno vključeni predstavniki invalidskih organizacij, ki delujejo na območju občine, za pripravo:
  - * Analize o položaju invalidov v občini glede na Standardna pravila OZN za izenačevanje možnosti invalidov in Agendo 22 ter Konvencijo OZN o pravicah invalidov,
  - konkretnega Akcijskega načrta kot sestavino delovnega programa občinskega sveta z jasno opredeljenimi cilji in nalogami, roki in odgovornimi nosilci,
- da je župan predlagal v obravnavo in sprejem občinskemu svetu Analizo o položaju invalidov v občini in konkreten Akcijski načrt,
- da je župan predlagal v imenovanje občinskemu svetu Svet za invalide, v katerega so bili enakopravno vključeni predstavniki invalidskih organizacij, ki delujejo na območju občine.
- da je občina pri realizaciji vseh svojih aktivnosti upoštevala posebne potrebe vseh invalidov,
- da je občina povezala in vzpodbudila sodelovanje različnih dejavnikov na območju občine: od javnih služb, invalidskih in drugih nevladnih organizacij do gospodarstva za realizacijo akcijskega načrta,

- da je Svet za invalide spremljal in koordiniral aktivnosti za uresničevanje akcijskega načrta in praviloma enkrat letno poročal županu in občinskemu svetu,
- da je občina preko občinskega sveta stalno spremljal izvajanje akcijskega načrta in obravnavala v delovnih telesih občinskega sveta in dajala pobude drugim dejavnikom za realizacijo njihovih nalog in je pri tem upoštevala tudi ocene invalidskih organizacij in mnenja neposrednih uporabnikov,
- da je občina osveščala javnosti v zvezi s pravicami, potrebami in možnostmi invalidov in promovirala akcijski načrt in vlogo vseh izvajalcev za doseganje večje kvalitete skupnega življenja v občini,
- da je občina vsestransko podpirala dejavnosti invalidskih organizacij in jih vključevala kot partnerje v aktivnosti za vse invalide,
- da invalidske organizacije pripravijo skupno javno predstavitev delovanja invalidskih organizacij na območju občine.

FAZE PROJEKTA

1. PRIPRAVLJALNO OBDOBJE

Lokalno društvo invalidov oceni, da je občina v svojem dosedanjem delovanju posvečala posebno skrb invalidom in podpirala dejavnosti invalidskih organizacij in se je pripravljena še bolj načrtno angažirati na tem področju skladno s Standardnimi pravili o izenačevanju možnosti invalidov in Agendo 22, da bi se izboljšal položaj invalidov v občini.

Medobčinsko društvo invalidov Goriške seznaniti s cilji projekta župana in občinsko upravo, kakor tudi druge invalidske organizacije in z namenom vključitve v skupni projekt "Občina po meri invalidov". Županu predlaga organizirati okroglo mizo in ustanovitev posebne delovne skupine, ki bo na osnovi ugotovitev okrogle mize pripravila analizo položaja vseh invalidov v občini z vidika uresničevanja Standardnih pravil o izenačevanju možnosti invalidov.

Na osnovi analize in v sodelovanju z vsemi dejavniki v občini pripravi predlog akcijskega načrta za obdobje mandata občinskega sveta in župana, v katerem so opredeljene konkretno posamezne naloge, odgovorni izvajalci, rok in vir financiranja.

2. OBDOBJE KANDIDIRANJA

Lokalno društvo invalidov se odzove na razpis Zveze delovnih invalidov Slovenije za podelitev listine "Občina po meri invalidov" tako, da utemelji v svojem predlogu izbor občine za kandidaturu občine ter priloži vso zahtevano dokumentacijo:

- soglasje občine za sodelovanje v projektu "Občina po meri invalidov",
- vabilo, zapisnik, lista prisotnosti izvedene okrogle mize,
- sklep župana/občinskega sveta o imenovanju posebne delovne skupine, v katero so enakopravno vključeni predstavniki invalidskih organizacij, ki delujejo na območju občine za pripravo analize o položaju invalidov v občini glede na Standardna pravila o izenačevanju možnosti invalidov,
- analizo o položaju invalidov v občini glede na Standardna pravila o izenačevanju možnosti invalidov, ki jo je pripravila omenjena posebna delovna skupina,
- konkreten akcijski načrt kot sestavino delovnega programa občinskega sveta z jasno opredeljenimi cilji in nalogami, roki, odgovornimi nosilci nalog in prioritetskimi nalogami in ga je sprejel župan/občinski svet,
- sklep o imenovanju Sveta za invalide, ki ga imenuje župan/občinski svet, v katerega se imenuje predstavnike vseh invalidskih organizacij na področju delovanja posamezne občine.

Projektne svet pregleda formalno in vsebinsko dokumentacijo posameznih predlagateljev, zaprosi za eventualna dopolnila ter predlaga upravnemu odboru ZDIS uvrstitev posameznih predlagateljev med kandidate za pridobitev listine .

Upravni odbor ZDIS sprejme sklep o uvrstitvi med občine kandidatke in o tem obvesti občino/društvo.

3. FORMALNI POSTOPKI

Skladno s Pravilnikom ZDIS o podelitvi listine "Občina po meri invalidov" sklenejo občina, ki jo zastopa župan, lokalno društvo invalidov, ki ga zastopa predsednik in ZDIS, ki jo zastopa predsednik, dogovor o vključitvi občine v izvajanje projekta za pridobitev listine "Občina po meri invalidov".

V dogovoru so jasno opredeljene obveznosti vseh treh udeležencev dogovora in medsebojne obveznosti.

Med nalogami društva invalidov velja posebej poudariti obvezo društva, da okrepi sodelovanje z drugimi invalidskimi organizacijami in med invalidskimi organizacijami, da pa bo pri tem spoštovana posebnost sleherne organizacije in istočasno skupna odgovornost v projektu.

4. URESNIČEVANJE AKCIJSKEGA NAČRTA

- Vsi nosilci posameznih nalog iz akcijskega načrta pripravijo svoje programe za uresničevanje naloge iz akcijskega načrta,
- Svet za invalide pri občini koordinira delo posameznih izvajalcev nalog in po potrebi obvešča občinski svet in javnosti,
- občinski svet zagotovi za izvedbo nalog dodatna občinska sredstva oziroma pridobi donatorje in sponzorje,
- društvo invalidov okrepi medsebojno sodelovanje invalidskih organizacij na projektu,
- Svet za invalide občine spremlja uresničevanje akcijskega načrta,
- sredstva javnega obveščanja obveščajo javnosti in sodelujejo v oblikovanju pozitivnega javnega mnenja.

5. POROČANJE

Projektne svet bo preko poročil in z obiski v posameznih občinah spremljal uresničevanje akcijskega načrta.

Projektne svet pripravi predlog sklepa za upravni odbor ZDIS za podelitev listine "Občina po meri invalidov" eni izbrani občini.

DELOVNA SKUPINA IN PRIPRAVA ANALIZE

Občina Renče - Vogrsko je s soglasjem župana pristopila k projektu Zveze delovnih invalidov Slovenije za pridobitev listine »Občina po meri invalidov«.

V ta namen je bila pripravljena analiza o položaju invalidov občini Renče – Vogrsko, glede na Standardna pravila OZN o izenačevanju možnosti invalidov.

Za pripravo gradiva je bila imenovana delovna skupina za pripravo analize o položaju invalidov.

Naloge delovne skupine so:

- pripraviti analizo o položaju invalidov občini Renče – Vogrsko glede na Standardna pravila Organizacije združenih narodov o izenačevanju možnosti invalidov in Agende 22 v občini Renče – Vogrsko ter z njo seznaniti občinski svet,
- na podlagi Analize o položaju invalidov pripraviti Akcijski načrt za obdobje 2014–2018, kot sestavino delovnega programa Občinskega sveta z jasno opredeljenimi cilji, roki in odgovornimi nosilci nalog ter določenimi prioritetami,
- akcijski načrt za obdobje 2014–2018 posredovati občinskemu svetu v obravnavo in sprejem,
- spremljati in koordinirati aktivnosti pri uresničevanju akcijskega načrta ter poročati županu in občinskemu svetu,
- v zvezi z obravnavano vsebino sodelovati z okoljem – s pristojnimi telesi občinskega sveta, društvi, podjetji in drugimi organizacijami.

Člani delovne skupine so:

- Radovan Jejčič, Društvo civilnih invalidov vojn Primorske;
- Marko Prošt, Društvo MDI Goriške;
- Ivo Mahne, Društvo paraplegikov Severne Primorske;
- Aleksander Piščanc, Društvo MDI Goriške;
- Alenka Gregorič, Odbor za družbene dejavnosti in Občinski svet;
- Vladka Gal Janeš, Oddelek za družbene dejavnosti Občine Renče – Vogrsko;
- Katarina Tischer Gregorič, avtorica Analize položaja invalidov v Občini Renče – Vogrsko;
- Predstavniki CSD Nova Gorica, ki je pristojen za Občino Renče – Vogrsko.

ANALIZA O POLOŽAJU INVALIDOV GLEDE NA STANDARDNA PRAVILA OZN O IZENAČEVANJU MOŽNOSTI INVALIDOV V OBČINI RENČE – VOGRSKO

1. OSVEŠČANJE

Lokalna oblast v sredstvih javnega obveščanja invalide opisuje na pozitiven način. Posluhuje se publikacije Občinski list, ki izhaja približno vsak drugi mesec in kjer so predstavljene dejavnosti invalidov, če so se le – te zgodile. Osveščanje in informiranje o problematiki invalidnih oseb pa poteka v največji meri preko invalidskih organizacij, v katere se invalidi vključujejo.

Društvo upokojencev Renče pripravi enkrat letno srečanje z Društvom gluhih in naglušnih ter slepih in slabovidnih, kjer predstavijo program dela in dejavnosti.

2. ZDRAVSTVENO VARSTVO

V občini Renče – Vogrsko imamo Ambulanto Renče, ki deluje v okviru Zdravstvenega doma Osnovno varstvo Nova Gorica. Ambulanta opravlja osnovno zdravstveno dejavnost (zdravstveno stanje občanov, ukrepi za varovanje in izboljšanje zdravja, preprečevanje razvoja bolezni in nastajanja bolezenskih stanj). S pomočjo donatorstva občanov in podjetij v občini je opremljena z EKG, minifotometrom, centrifugo, mikroskopom, kisikovo jeklenko in kompletom za dajanje kisika, inhalatorji, avtomatskim defibrilatorjem in dvigalom za gibalno ovirane in ostarele osebe.

V stavbi je tudi zobozdravstvena ambulanta za otroke.

V občini deluje tudi zasebna zobna ambulanta, ki opravlja storitve za samoplačnike, kot tudi za zavarovance ZZZS, za odrasle in otroke. Opremljena je z vrhunsko tehnologijo, posluhuje se kvalitetnih materialov. Težava je le v tem, da je zaradi visokega stopnišča nedostopna gibalno oviranim ljudem.

3. REHABILITACIJA

Rehabilitacija invalidov sestoji iz medicinske rehabilitacije, zdraviliškega zdravljenja, ambulante fizioterapije in predpisa medicinsko tehničnih pripomočkov v skladu s pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Služb za rehabilitacijo v občini Renče – Vogrsko ni. Ambulanta izvaja le posamezne oblike rehabilitacije. Za ohranjanje zdravja in psihofizičnih sposobnosti pa medicinski sestri (Babič, Bizjak) izvajata terapijo z nordijsko hojo, ki poteka že tretje leto.

Občasno je organiziran »kopalni izlet« za invalidne osebe, ki jih s kombijem odpeljejo v bazen v Staro goro (bolnišnica za invalidno mladino in VDC). Izlete običajno organizira ga. Martinuč.

Osrednji izvajalec rehabilitacijskih programov je Zdravstveni dom Šempeter pri Gorici in Zdravstveni dom Nova Gorica (fizioterapija), Splošna bolnišnica Franca Derganca

Šempeter pri Gorici, na širšem slovenskem območju pa Univerzitetni klinični center Ljubljana in Univerzitetni rehabilitacijski inštitut SOČA.

Izvajanje dopolnilnih programov obnovitvene rehabilitacije preko sklenjenih pogodb z Zavodom za zdravstveno zavarovanje izvajajo invalidske organizacije (distrofiki, paraplegiki, paraliziki, Sleroza multipla).

4. STROKOVNO – PODPORNE SLUŽBE

Strokovno podporne storitve morajo zagotavljati razvoj in razpoložljive strokovne storitve, vključno s pripomočki za invalide, s katerimi si invalidi povečajo neodvisnost v vsakdanjem življenju.

Po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, lahko osebe z zmerno, težjo ali težko motnjo uveljavijo pravico do nadomestila za invalidnost na Centru za socialno delo (CSD). Ta pravica pripada osebam, ko postanejo polnoletne.

Posameznik, ki potrebuje določeno storitev, lahko uveljavlja pravico po predvidenem postopku. Storitve, ki jih ponuja CSD, so:

- prva socialna pomoč (pomoč pri prepoznavanju in opredeljevanju stiske);
- osebna pomoč (svetovanje, urejanje, vodenje);
- pomoč družini za dom (pomoč pri urejanju odnosov med družinskimi člani);
- institucionalno varstvo (vse oblike pomoči v zavodu);
- vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji.

Na območju občine se izvaja tudi pomoč na domu, ki trenutno šteje 32 uporabnikov in je financirana s strani občine Renče – Vogrsko. Pomoč izvaja Center za pomoč na domu Klas.

Za šoloobvezne otroke je občina organizirala in financirala prevoz in spremstvo v OŠ Kozara (šola za izobraževanje otrok s posebnimi potrebami) v Novi Gorici, za enega otroka pa še dodatni prevoz s spremstvom iz šole do doma.

Občina Renče – Vogrsko pokriva stroške in spremstvo za enega otroka, ki je v Centru za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Vipava.

Rdeči križ in Karitas izvajata na območju občine socialne programe, ki so namenjeni tudi invalidom.

V občini deluje tudi socialni program Starejši za starejše, namenjen starejšim od 69 let.

5. DOSTOPNOST

V občini Renče – Vogrsko se je v preteklem mandatu veliko gradilo. Največji poudarek je bil na obnovi cest, kjer je že zagotovljena dostopnost s področja invalidnih oseb (gibalno oviranih oseb). Večje težave predstavljajo starejše zgradbe, grajene pred spremembo zakonodaje, ki nalaga projektantom upoštevanje ustreznih normativov za enakovredno življenje invalidnih oseb.

Ob tem ne smemo pozabiti na drugo vejo dostopnosti – dostop do informacij in komuniciranja. Pravica invalidov je, da imajo dostop do vseh informacij v zvezi z diagnozo, razpoložljivimi storitvami in programi. Informacije morajo biti podane v invalidu dostopni obliki.

Občinska stavba	<p>Pred stavbo je parkirišče za invalide, vhod v samo stavbo ni oviran, je pa oviran dostop do pisarn, saj so v nadstropju in v stavbi ni dvigala. V tem slučaju pridejo zaposleni v avlo stavbe.</p> <p>Urejanje upravnih prostorov občine že poteka (selitev v pritlične prostore)</p>
Upravna enota	<p>Je v občinski stavbi, vendar v pritličju, zato je dostopna vsem uporabnikom.</p>
Ambulanta Renče	<p>Parkirišče je ob cesti, večkrat nedosegljivo (problem parkirnih mest pred Zdravstvenim domom), ambulanta je v nadstropju, zato ima dvigalo in je dostopna vsem uporabnikom.</p>
Zobna ambulanta	<p>Pred ambulanto je veliko parkirišče, označeno za invalide, dostop je gibalno oviranim onemogočen, saj do ambulante vodijo visoke stopnice</p>

Vrtec Vogrsko	Pred vrtcem je parkirišče, dostop do notranjosti ni dostopen vsem, ker vanjo vodi stopnišče, a se zaradi kulturne dediščine ne dovoljuje posega.
PŠ Vogrsko	Pred šolo je parkirišče, dostop do notranjosti ni dostopen vsem, ker vanjo vodi stopnišče, a se zaradi kulturne dediščine ne dovoljuje posega. Učilnice so v prvem nadstropju, dvigala ni.
Vrtec Renče	Pred vrtcem je parkirišče, vhod in notranjost sta dostopna vsem, saj je vrtec zgrajen v pritlični etaži.
OŠ Renče	Pred šolo je parkirišče, dostop v stavbo je omogočen je za 1. triado (pritličje), ostale učilnice so v nadstropju, šola nima dvigala.

Športna dvorana Renče	Ustreza vsem arhitekturnim standardom za dostopnost invalidnih oseb.
Vrtec Bukovica	Pred vrtcem je parkirišče, vhod in notranjost sta dostopna vsem, saj je vrtec zgrajen v pritlični etaži.
PŠ Bukovica	Pred šolo je parkirišče, vhod in notranjost sta dostopna vsem, saj je šola zgrajena v pritlični etaži.
Športna dvorana Bukovica	Je v sklopu PŠ Bukovica. Pred šolo je parkirišče, vhod in notranjost sta dostopna vsem, saj je dvorana zgrajena v pritlični etaži.

Knjižnica (Renče)	Parkirišče je ob cesti, zato je večkrat nedosegljivo. Prostor knjižnice so v pritličju in zato dostopni invalidom. Možno je literaturo naročiti in jo dobiti na dom.
Kulturni dom Vogrsko	Ob stavbi je parkirišče, dostop pa ni omogočen gibalno oviranim osebam, saj do vhoda vodijo stopnice. Ni klančine, ki bi omogočila nastop na odru gibalno oviranim. Predvidena prenova v letu 2016.
Kulturni dom Bukovica	Je v občinski stavbi, vendar v pritličju, zato je dostopen vsem uporabnikom. Ni klančine, ki bi omogočila nastop na odru gibalno oviranim. Prenova in adaptacija doma že potekata.
Kulturni dom Renče	Pred Kulturnim domom je parkirišče, vhod in notranjost sta dostopna vsem, saj je dom zgrajen v pritlični etaži. Ni klančine, ki bi omogočila nastop na odru gibalno oviranim. Predvidena prenova v letu 2016.

Železniška postaja VOLČJA DRAGA	Pred postajo je parkirišče, ki ni označeno posebej za invalide. Tla niso asfaltirana, ampak posuta s peskom, zato je dostop do perona otežkočen. Peroni so betonski, z ustreznimi klančinami. Težavo predstavlja tudi blagajna, ki ima okence previsoko za osebo na vozičku.
Železniška postaja OKROGLICA	Pred postajo je majhno parkirišče, ki ni označeno posebej za invalide. Tla niso asfaltirana, ampak posuta s peskom in zarasla s travo, zato je dostop do perona otežkočen. Tudi postajališča ni («hišice«).
Avtobusna postajališča	V Volčji Dragi in na Vogrskem je postavljeno postajališče, v Bukovici, Renčah in na Dombravi pa ne. Vozni red ni ustrezno označen (slepi, slabovidni). V Volčji Dragi in na Vogrskem so urejene klančine.
Pošta V. Draga	Ustreza vsem arhitekturnim standardom za dostopnost invalidnih oseb, vključno s parkirnim prostorom.

Pošta Renče	Zaradi bližine parkirišča je oviran vstop v stavbo. Ostalo ustreza standardom.
Banka Renče	Zaradi bližine ceste je oviran dostop do stavbe in vstop v stavbo osebam na vozičku.
Zavarovalnica Adriatic Slovenica	Ustreza vsem arhitekturnim standardom za dostopnost invalidnih oseb, vključno s parkirnim prostorom.
Pokopališče Vogrsko, Bukovica, Renče	<p>Pred pokopališčem je parkirišče, ki je označeno tudi za invalide. Urejene so klančine za lažji dostop.</p> <p>Na starem pokopališču v Renčah so problem preozka vrata, zato tudi ni postavljene klančine.</p>

Cerkev Vogrsko, Bukovica, Renče	<p>Zaradi stopnic pred vhodom v cerkev je dostop gibalno oviranim osebam otežkočen. Za invalide je najbolje poskrbljeno v Renčah, saj so pred vhodi klančine. Parkirišče je urejeno v Bukovici (označeno za invalide) ter v Renčah.</p> <p>Morda bi bilo smiselno v Renčah označiti prostor za invalide pred dostopom v cerkev.</p>
Frizerski salon Vogrsko, Volčja Draga, Bukovica, Renče	<p>Parkirišča so na vseh lokacijah, tudi dostopnost je omogočena vsem uporabnikom, saj so vsi štirje saloni v pritličju stavb.</p>
Avto šola Marus	<p>Urejen dostop do vseh poslovalnic (Renče, N. Gorica in Sežana). Za gibalno ovirane ni prilagojenega vozila za opravljanje voznškega izpita.</p>
Gostilna Vogrsko	<p>Pred gostilno so parkirna mesta, ki pa niso posebej označena za invalide. Vhod v notranjost je dostopen za vse uporabnike, sanitarij za invalide ni.</p>

Gostilna Volčja Draga	<p>Paquito: pred igralnim salonom in gostilno je dovolj parkirnih mest, ki so označena tudi za invalide. Vhod v notranjost omogočajo postavljene klančine. Objekt ima tudi sanitarije za invalide.</p> <p>Bar Romana: pred gostilno so parkirna mesta, ki pa niso posebej označena za invalide. Vhod v notranjost je dostopen za vse uporabnike, sanitarij za invalide ni.</p>
Gostilna Bukovica	Jack bar in Okrepčevalnica Rotonda: pred obema objektoma je parkirišče, ki pa ni posebej označeno za invalide. Tla so peščena, zato je dostop do vhoda otežkočen. Sanitarij za invalide ni.
Gostilna Renče	Martini bar: pred objektom je parkirišče, ki ni posebej označeno za invalide. Vhod v objekt je oviran zaradi preozkih vrat in igralnega avtomata na hodniku. Sanitarij za invalide ni.
Kmetijska trgovina Siedra	Ustreza vsem arhitekturnim standardom za dostopnost invalidnih oseb. Manjše parkirišče je pred trgovino, ni pa posebej označeno za invalide.

Kmetijska trgovina Aleš Koron s.p.	Za gibalno ovirane osebe je mogoč vhod le skozi skladišče, saj ima trgovina s sprednje strani stopnico. Pred trgovino so parkirna mesta, ki niso posebej označena za invalide.
Garni hotel Bukovica	Pred hotelom so označena parkirna mesta za invalide, do vhoda vodi klančina, hotel ima posebno sobo za invalida, ki je opremljena v skladu z njegovimi potrebami in je v pritličju objekta.
Salon lepote in zdravja Bukovica	Salon deluje v prostorih Garni hotela Bukovica in ustreza vsem arhitekturnim standardom za dostopnost invalidnih oseb.
Medic hotel Renče	Ustreza vsem arhitekturnim standardom za dostopnost invalidnih oseb, vključno s parkirnim prostorom. V Medic hotelu izvajajo tudi program institucionalnega varstva starejših.

Avtoservis Bukovica	Pred objektom so parkirna mesta, ki niso označena posebej za invalide. Vhod v delavnico je urejen s klančino. Vse storitve so dostopne v pritličju.
Servis motornih koles Vogrsko	Pred objektom so parkirna mesta, ki niso označena posebej za invalide. Vhod v delavnico je urejen s klančino. Stranka ne more v prostore pisarne, saj je v nadstropju in tja vodijo stopnice.
Trgovina Volčja Draga	Mercator, Martex, RMizar, Ultrapac, Steklo Nemec, Živex: parkiranje je možno ob vhodu v objekt, parkirišče je ustrezno označeno, vstop v prodajne prostore je prilagojen invalidnim osebam.
Trgovina Renče	Mercator, Ribarnica Arčon: parkiranje je možno ob vhodu v objekt, parkirišče je ustrezno označeno (Mercator), vstop v prodajne prostore je prilagojen invalidnim osebam.

Bolnišnica Šempeter	<p>Ker so osebe z oviranostjo pogosto uporabniki zdravstvenih in socialnih storitev, je vprašanje dostopnosti prostorov, v katerih potekajo zdravstvene in socialne dejavnosti, še posebej pomembno.</p> <p>Izpostavljen je problem varnih poti.</p>
Policijska postaja Šempeter	Dostop je oviran zaradi stopnišča, ki vodi do vhoda v stavbo. Parkirna mesta so ob stavbi, označena so tudi za invalide.
Zdravstveni dom Šempeter	
Zdravstveni dom N. Gorica	
Nujna medicinska pomoč Nova Gorica	
CSD Nova Gorica	
ZZZS Nova gorica	
Urad za delo N. Gorica	
Policijska postaja N. Gorica	
Sodnik za prekrške	

Izpostavljen je problem načrta varnih poti in načrta varnih poti za osebe s posebnimi potrebami (slepi, gluhi, gibalno ovirani), medtem ko se težava s pločniki že odpravlja, in sicer začetek je v Bukovici.

6. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Otroci s posebnimi potrebami (Ur. l. RS, št. 58/2011) so otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci oziroma otroci z okvaro vidne funkcije, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, otroci z avtističnimi motnjami ter otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene programe vzgoje in izobraževanja oziroma posebni program vzgoje in izobraževanja. Tako kot vsi ostali imajo pravico do vzgoje in izobraževanja čim bližje domu. Za njihovo vključevanje v programe vrtcev in šol so predpisani posebni načini in oblike izvajanja vzgoje in izobraževanja, pri čemer so potrebne posebne prilagoditve prostorov, uporaba specifičnih pripomočkov, dodatna strokovna pomoč, stalni ali občasni spremljevalci ipd. Način izobraževanja in obseg pomoči je odvisen od vrste in stopnje primanjkljaja oz. motnje posameznika.

Vključevanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v osnovne šole in vrtce poteka skladno z Zakonom o usmerjanju otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (ZUOPP-1) (Ur. l. RS, št. 58/2011). Ta ureja področje šolanja in izobraževanja mladih s posebnimi potrebami v Republiki Sloveniji ter spodbuja in podpira njihovo vključevanje v sistem rednega izobraževanja in v specializirane institucije.

V naši občini imamo tri vrtce in šole (Vogrsko, Bukovica, Renče). V redne oddelke vrtcev in šole so vključeni otroci s posebnimi potrebami, ki imajo ob sebi spremljevalko oz. nudeno dodatno strokovno pomoč.

Izobraževanje invalidov poteka tudi preko Urada za delo Nova Gorica, Medobčinsko društvo invalidov pa je organiziralo program »Informatika – delo je sreča za invalida«.

V Hiši pravih srečanj v Renčah prirejajo dvakrat mesečno likovne delavnice, ki se jih udeležujejo varovanci VDC.

Osnovna šola (Renče, Vogrsko) sodeluje z Društvom invalidov, Medobčinskim društvom slepih in slabovidnih, Društvom gluhih in naglušnih S Primorske, preko različnih srečanj in dejavnosti.

7. ZAPOSLOVANJE

Zaposlovanje oseb s posebnimi potrebami je že od nekdaj pereč problem. Po mnenju predstavnikov in predstavnic organizacij, izvajalk programov podpore osebam s posebnimi potrebami, zakonodaja, ki ureja zaposlovanje v Republiki Sloveniji, premalo ščiti interese oseb s posebnimi potrebami pri zaposlovanju.

Delodajalci se praviloma neradi odločajo za zaposlitev oseb s posebnimi potrebami, čeprav so pri tem deležni nekaterih bonitet s strani Sklada RS za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov. Pogosto je razlog, da do zaposlitve ne pride ali pa se z njo odlašajo, strošek prilagoditve delovnega mesta, ob čemer delodajalci niso dovolj seznanjeni z možnostjo sofinanciranja ustrezne prilagoditve iz javnih sredstev.

Invalidi iz občine Renče – Vogrsko so uvrščeni v Območno službo Nova Gorica, Urad za delo Nova Gorica. V mesecu novembru 2009 je bilo na Uradu za delo Nova Gorica registriranih 2101 brezposelnih oseb, med njimi 275 invalidov, kar znaša 13,1% vseh registriranih brezposelnih. Na rehabilitacijski komisiji so bile obravnavane 4 osebe, ki so pridobile status invalida s pravico do rehabilitacije. Nobeni osebi ni bila izdana odločba o oceni zaposljivosti.

V Hiši pravih srečanj je od oktobra 2012 zaposlena invalidna oseba, preko javnih del.

V občini ne deluje nobeno invalidsko podjetje, so pa podjetja, ki zaposlujejo invalide (npr. Ultrapac).

Invalidska podjetja, ki delujejo v Območni enoti Nova Gorica:

- Meblo kovinoplastika storitve d.o.o., Industrijska c. 5, Kromberk
- Gostol GOIN d.o.o., Prvomajska 37, Nova Gorica
- INDE, Salonit Anhovo d.o.o., Anhovo 83, Deskle
- IP Posočje d.o.o., Poljubinj 89 c, Tolmin (ima pisarno v Občini Renče-Vogrsko)
- Tekstika d.o.o., Tovarniška c. 15, Ajdovščina

8. FINANČNA POMOČ IN SOCIALNA VARNOST

Na osnovi Zakona o socialnem varstvu se iz proračuna RS zagotavljajo sredstva za denarne socialne pomoči tistim posameznikom, ki si materialne varnosti ne morejo zagotoviti sami, in sicer zaradi okoliščin, na katere ne morejo vplivati.

Na območju občine se izvaja pomoč na domu, ki trenutno šteje 32 uporabnikov in je financirana s strani občine Renče – Vogrsko. Pomoč izvaja Center za pomoč na domu Klas.

Za šoloobvezne otroke je občina organizirala in financirala prevoz in spremstvo v OŠ Kozara šola za izobraževanje otrok s posebnimi potrebami) v Novi Gorici, za enega otroka pa še dodatni prevoz s spremstvom iz šole do doma.

Občina Renče – Vogrsko pokriva stroške in spremstvo za enega otroka, ki je v Centru za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Vipava.

Ob rojstvu otroka občina (po svojem pravilniku) nudi staršem enkratno denarno pomoč 500 EUR, če za njo podajo ustrezno vlogo (predpisan obrazec občine), pod pogojem, da je otrok državljan R Slovenije in da ima vsaj en od staršev stalno prebivališče v občini Renče – Vogrsko. Vlogo mora vložiti v roku 6 mesecev od rojstva otroka

Rdeči križ in Karitas izvajata na območju občine socialne programe, ki so namenjeni tudi invalidom.

9. DRUŽINSKO ŽIVLJENJE IN OSEBNA INTEGRITETA

Materialna ogroženost postane ena najbolj izrazitih težav v primerih, ko starši prevzamejo celotno skrb za svoje (odrasle) otroke s posebnimi potrebami. To velja predvsem za starejše – upokojence, ki so zaradi skrbi za svojega otroka opustili delo in zaradi nedopolnjene delovne dobe prejemajo nizke pokojnine, v vsakdanjem življenju pa imajo višje stroške od običajnih. Osnovna zaščita tem družinam je sicer zagotovljena, ni pa dovolj sistematično in razvojno naravnana, podpore so razdrobljene in niso poenotene (Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, Ur.l. RS, št. 110/2006-UPB2, 10/2008; Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, Ur.l. RS, št. 41/1983).

Polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali polnoletna težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb ima pravico do izbire družinskega pomočnika. Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete invalidov se zagotavlja tudi s financiranjem družinskega pomočnika (vključuje izbiro kje, s kom in kako živeti). Po spremembi Zakona o socialnem varstvu postaja pravica do družinskega pomočnika težje dosegljiva.

Z denarno socialno pomočjo se upravičencu zagotavlja sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb, ki omogoča preživetje. Kdor nima dovolj lastnih sredstev za preživetje sebe in svoje družine ima pravico do denarne socialne pomoči.

Storitev socialne oskrbe je socialno varstvena storitev, ki je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, če se zaradi starosti ali hude invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanjo nimajo možnosti. Gre za različne oblike organizirane praktične pomoči in uslug, s katerimi se upravičencem vsaj za določen čas nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu v zavodu, v drugi družini ali v drugi organizirani obliki.

Družine invalidov so deležne naslednje pomoči:

- otroški dodatek;
- dodatek za nego otroka (uveljavi jo en od staršev, za otroka, ki potrebuje posebno varstvo in nego);
- delno plačilo za izgubljen dohodek (uveljavi jo en od staršev, za otroka, ki potrebuje posebno varstvo in nego, po mnenju posebne komisije);
- prva socialna pomoč (ko oseba išče pomoč na CSD prvič);
- družinski pomočnik;
- druge storitve, zajete v zakonih.

10.KULTURA

Osebe s posebnimi potrebami imajo številna umetniška nagnjenja in sposobnosti, s katerimi bogatijo sebe in širšo skupnost, v kateri živijo, država oziroma lokalne

skupnosti pa so tiste, ki so dolžne osebam s posebnimi potrebami zagotavljati takšne zmožnosti, da se na področju kulture udeležujejo kot ustvarjalci in kot uporabniki kulturnih dobrin. Tako torej je potrebno osebam s posebnimi potrebami zagotoviti enakopravno vključenost, pa tudi sodelovanje pri različnih kulturnih dejavnostih.

V občini Renče – Vogrsko imamo dokaj pestro kulturno ponudbo, ki pa ljudem z oviranostjo ni v celoti dostopna (bolj kot arhitekturne ovire predstavljajo težavo komunikacijske ovire).

Kulturne prireditve (Martinovanje, Silvestrovanje, Občinski praznik, Krajevni praznik, svečane seje,...) so v veliki meri dostopne vsem invalidom, težava nastane pri osebah z izgubo sluha, zaradi tolmačenja.

Invalidi delujejo v svojih matičnih društvih, kjer imajo prilagojen dostop do vseh potrebnih informacij in pripomočkov.

11.REKREACIJA IN ŠPORT

Šport, športno udeleževanje in rekreacija preprečujejo nastanek številnih bolezni, ki lahko nastanejo zaradi določene oviranosti posameznika, obenem pa lahko mnogim predstavljajo eno izmed oblik rehabilitacije.

V občini Renče – Vogrsko deluje Društvo Škulja, ki je oživila staro športno igro škuljanje. Od jeseni 2009 potekajo turnirji tudi na Vogrskem (v Kurniku), udeležili so se jih tudi varovanci VDC Stara gora.

Balinarsko društvo Renče je v letu 2010 podala vlogo za delovanje skupine invalidov znotraj društva, ki si želijo balinanja. Srečujejo se ob četrkih.

Občasno je organiziran »kopalni izlet« za invalidne osebe, ki jih s kombijem odpeljejo v bazen v Staro goro (bolnišnica za invalidno mladino in VDC). Izlete običajno organizira ga. Martinuč.

12.RELIGIJA

Prilagojene verske obrede na celotnem območju Slovenije izvaja »Vera in luč – Slovenija«, obrede v slovenskem znakovnem jeziku pa Verski center gluhih in naglušnih v Ljubljani.

V naši občini imamo dva duhovnika, tretji prihaja samo maševati. Duhovnika sta dostopna, večkrat obiščeta ostarele, bolne in invalidne osebe v občini.

13. INFORMIRANJE IN RAZISKOVANJE

Lokalna skupnost zbira informacije o življenjskih pogojih invalidov, vključno z ovirami, ki vplivajo na njihovo življenje, in jih posreduje širši javnosti.

Lokalna oblast ima tudi zbrane podatke o položaju otrok v izobraževalnem procesu in o zaposlitvenih možnostih invalidov. Zbrane ima podatke o invalidskih organizacijah in o društvih, ki delujejo na celotnem območju.

14. OBLIKOVANJE IN NAČRTOVANJE POLITIKE

Lokalna skupnost se skladno s svojo odgovornostjo kot temeljna samoupravna skupnost trudi odzivati na potrebe in interese oseb z invalidnostjo, skuša ustvarjati pogoje in možnosti za njihovo socialno vključenost in nediskriminacijo, povezati vse dejavnike v prostoru za usklajeno delovanje ter se tako odzivati in prispevati k uresničevanju Standardnih pravil za izenačevanje možnosti invalidov.

V občini Renče – Vogrsko se bodo invalidi šele vključevali v oblikovanje politike in njihovih predlogov za izboljšanje stanja v občini. Predstavniki posameznih oblik oviranosti bodo vključeni v projekt za pridobitev listine »Občina po meri invalidov«.

15. ZAKONODAJA

Lokalna oblast ni bila deležna kritike glede neizpolnjevanja zakonodaje, ki se nanaša na invalide.

16. EKONOMSKA POLITIKA

Lokalna oblast v redni letni proračun vključuje tudi izdatke za prilagoditve, ki so namenjeni invalidom.

17. KOORDINACIJA DELA

Znotraj lokalne oblasti je potrebno ustanoviti stalni koordinacijski odbor za vprašanja invalidov, v katerem bodo zastopane tudi invalidske organizacije. Le tako bo omogočena večja preglednost nad potrebami invalidov.

18. INVALIDSKE ORGANIZACIJE

Lokalna oblast spodbuja in podpira delovanje obstoječih invalidskih, humanitarnih organizacij in invalidskih podjetij:

- Društvo gluhih in naglušnih severne Primorske, Sedejeva u. 8, Nova Gorica;
- Medobčinsko društvo invalidov Goriške, Sedejeva ulica .8; Nova Gorica
- Društvo paraplegikov Severne Primorske; Ledine 101/b; Nova Gorica
- Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih N. Gorica, Gradnikove br. 33, N. Gorica;
- Društvo civilnih invalidov vojn Primorske, Sedejeva ulica 8, N. Gorica;
- Društvo vojnih invalidov N. Gorica, Ulica XXX. Divizije 21, N. Gorica;
- Društvo Sožitje Nova Gorica, Kidričeva 53, N. Gorica;
- Društvo za cerebralno paralizo »Sonček«. Liskur 23, Stara Gora
- ŠENT -SLOVENSKO ZDRUŽENJE ZA DUŠEVNO ZDRAVJE, Cesta prekomorskih brigad 32, Šempeter;
- ŠENT Dnevni center za odvisnike, Sedejeva 9a, N. Gorica;
- Društvo Ozara Nova Gorica, Partizanska 57, N. Gorica;
- KLAS Pomoč na domu, Cankarjeva 1, N. Gorica; (Enota v sestavi CSD Nova Gorica)
- Želva d.o.o., oddelek VDC Nova Gorica, Ajševica 42, N. Gorica; (invalidsko podjetje)
- VDC Nova Gorica (enota Solkan in enota Stara gora), Klanec 14a, Solkan.

19.USPOSABLJANJE STROKOVNEGA OSEBJA

Zaposleni v lokalni skupnosti niso vključeni v posebna usposabljanja za odpravo ovir v komunikaciji, kar bi bilo po mojem mnenju priporočljivo, predvsem za osebe z izgubo sluha in vida.

20. NACIONALNI NADZOR IN OCENJEVANJE PROGRAMOV ZA INVALIDE V OKVIRU IZVAJANJA STANDARDNIH PRAVIL

Invalidske organizacije naj bi sodelovale pri ocenjevanju na lokalni ravni, rezultati ocenjevanja pa naj bodo ustrezno zabeleženi in posredovani odgovornim osebam za izvedbo projekta.

21.TEHNIČNO IN GOSPODARSKO SODELOVANJE

Lokalna oblast naj, poleg invalidnim osebam, ki živijo v občini, tudi invalidnim beguncem in priseljencem nameni določena sredstva ter jih vključuje v akcijske programe za invalide. Ob tem naj se poveže z invalidskimi organizacijami, tako doma kot v tujini, in skupaj naj sprejmejo ukrepe za izboljšanje znanja o vprašanih invalidnosti.

22.MEDNARODNO SODELOVANJE

Nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z vprašanji invalidnosti, sodelujejo z organizacijami v drugih državah po svetu. V letu 2010 je v Sloveniji potekal Festival kulture (poezija, drama, film, fotografija,...), ki so se ga udeležili tudi invalidi iz drugih držav. Pri tem igra pomembno vlogo tudi lokalna skupnost, ki podpira mednarodno izmenjavo znanja in izkušenj.

ZAKLJUČEK

Namen Analize položaja invalidov v občini Renče – Vogrsko je priprava konkretnega akcijskega načrta ter seznanitev Mestnega sveta občine Renče – Vogrsko s problematiko, s katero se invalidi srečujejo v svojem vsakdanjem življenju.

Občina Renče – Vogrsko bo skupaj z Medobčinskim društvom invalidov Goriške (koordinator projekta) bo v letu 2014 kandidiralo na razpis za pridobitev listine

»Občina po meri invalidov«, ki ga vsako leto razpisuje Zveza delovnih invalidov Slovenije. Projekt »Občina po meri invalidov« je Zveza delovnih invalidov Slovenije namreč oblikovala z namenom, da bi še v večji meri vzpodbudila lokalne skupnosti k načrtnim in trajnim aktivnostim za doseganje večje kvalitete življenja invalidov v njihovem okolju, za socialno vključenost invalidov in njihovo sodelovanje v družbenem življenju kraja.

Gre za zelo zahteven projekt, ki občino kot lokalno skupnost na nek način vzpodbuja k temu, da se na svoj način odziva na potrebe in interese vseh občanov, torej tudi tistih s tako imenovanimi posebnimi potrebami; ki v skrbi za čim bolj kvalitetno skupno življenje upošteva različnost njihovih potreb in možnosti, ki povezuje dejavnost in odgovornost različnih javnih služb v občini in ki daje civilni družbi možnost, da uveljavi svojo vlogo in aktivira svoje člane, torej tudi invalide.

Posledica analize je konkreten akcijski načrt, ki v času delovanja župana oziroma občinskega sveta opredeljuje cilje in naloge, roke, odgovorne nosilce nalog in prioritete naloge na področju invalidskega varstva v občini Renče – Vogrsko.